

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) atsižvelgiant į patikslintas, supaprastintas ir pagerintas tokių grupių steigimo ir jų veiksmų įgyvendinimo sąlygas

(COM(2011) 610 final – 2011/0272 (COD))

(2012/C 191/10)

Pranešėjas **Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS**

Europos Parlamentas, 2011 m. spalio 25 d., ir Taryba, 2011 m. spalio 27 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 175 straipsnio 3 dalimi ir 304 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento kuriuo iš dalies keičiamas 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) atsižvelgiant į patikslintas, supaprastintas ir pagerintas tokių grupių steigimo ir jų veiksmų įgyvendinimo sąlygas

COM(2011) 610 final – 2011/0272 COD.

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. balandžio 3 d. priėmė savo nuomonę.

480-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. balandžio 25–26 d. (balandžio 25 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 172 nariams balsavus už ir 4 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) pritaria Europos Komisijos išipareigojimui dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės ir remia požiūrį, išdėstytą naujajame reglamente, padėsiančiame užtikrinti, kad ETBG taptų veiksmingesne, paprastesne ir lankstesne priemone, padedančia gerinti teritorinį bendradarbiavimą, sustiprintą pagal Lisabonos sutartį. Ši nuomonė papildo nuomonę dėl „Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl konkrečių Europos regioninės plėtros fondo paramos Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui nuostatų⁽¹⁾“.

1.2 EESRK patenkintas, kad šiuo reglamentu bus sustiprinta ETBG teisinė priemonė Europos lygiu taikant bendrus sprendimus, ir mano, kad ateityje ETBG bus svarbi teritorinio bendradarbiavimo ir teritorinės sanglaudos priemonė.

1.3 Užtikrinamas ETBG tęstinumas ateityje, o reglamento daromi pakeitimai leis naudojant šią priemonę daug lanksčiau taikyti teritorinę ir sektorių politiką.

1.4 Didėja politinė Europos regionų reikšmė. EESRK visiškai pritaria tam, kad ES teritorinio bendradarbiavimo politika suteiktų galimybę regionų valdžios institucijoms imtis naujo vaidmens. Taryboje posėdžiauja valstybių narių atstovai, todėl EESRK norėtų, kad būtų užtikrintas ir Europos regionų atstovų

dalyvavimas. RK ir EESRK atlieka svarbų institucinį vaidmenį, ir Taryba turėtų į tai atsižvelgti.

1.5 Būsimas iššūkis – įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas bei pilietinę visuomenę į strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimą, kuriam reikalingas aktyvus įvairių valdžios lygmenų bendradarbiavimas.

1.6 EESRK visada atsižvelgė į daugiapakopio valdymo pridėtinę vertę, todėl jis pritaria ETBG, palengvinančių visų suinteresuotųjų subjektų iš makroregionų, euroregionų arba tarpvalstybinių regionų dalyvavimą, sukūrimui.

1.7 Tačiau daugiapakopis valdymas turėtų būti stiprinamas ekonominių ir socialinių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu. Todėl EESRK siūlo, kad reglamento pakeitimas sudarytų palankesnes sąlygas socialiniams partneriams ir kitoms pilietinės visuomenės organizacijoms tinkamai dalyvauti Europos teritorinio bendradarbiavimo grupėse. Dalyvaujant pilietinei visuomenei bus sustiprintos sąsajos tarp ETBG, strategijos „Europa 2020“ darbotvarkės ir sektorių politikos.

1.8 Esminės svarbos turi nacionalinių, regionų ir vietos viešųjų administracijos organų pareigūnų mokymas ir keitimasis jais. Todėl EESRK, siekdamas tobulinti politinę ir administracinę valdyseną, siūlo Komisijai paremti bendrai kuriamas mokymo programas.

⁽¹⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 49.

1.9 EESRK siūlo Tarybai ir Parlamentui šį labai konkretų reglamentą patvirtinti nelaukiant, kol bus priimtas visas sanglaudos politikos teisės aktų rinkinys. Tokiu būdu bus pagreitintas jo įsigaliojimas.

2. Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė (ETBG)

2.1 Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė yra teisinė priemonė, naudojama kuriant Europos Sąjungos valdžios institucijų bendradarbiavimo struktūras. Ji įsteigta Reglamentu (EB) Nr. 1082/2006 pagal sanglaudos politikos 2007–2013 m. programavimo laikotarpio nuostatas.

2.2 Šiuo programavimo laikotarpiu bendradarbiavimo priemonės, įskaitant pasienio, tarpvalstybines ir tarpregionines priemones, kurios iki tol buvo bendrai finansuojamos pagal Bendrijos iniciatyvą INTERREG, įgijo sanglaudos politikos tikslo statusą. Jos tapo trečiuoju tikslu, pavadintu „Europos teritorinis bendradarbiavimas“.

2.3 Teritorinis bendradarbiavimas laikomas pagrindine priemone siekiant sanglaudos tikslų, todėl jam daromas naujas postūmis skiriant didesnę finansavimą. Tačiau taip pat būtina patvirtinti priemones, kuriomis siekiama pašalinti vystymąsi sunkinančias kliūtis.

2.4 Šiuo metu valstybių narių viešieji subjektai, visų pirma regionų ir vietos valdžios institucijos, vykdydamos savo bendradarbiavimo veiklą susiduria su daugeliu teisinių ir praktinių kliūčių dėl teisėkūros ir procedūrų skirtumų, darančių neigiamą poveikį veiklos valdymui.

2.5 Siekiant teritorinio bendradarbiavimo subjektams suteikti naujų priemonių šioms kliūtims įveikti ir padėti jiems praktiškai įgyvendinti teritorinį bendradarbiavimą, buvo priimtas reglamentas dėl ETBG sukūrimo ⁽²⁾.

2.6 Ši teisinė priemonė suteikia galimybę su bendrais teritorinės sanglaudos projektais ir priemonėmis (bendrai finansuojamais ar nefinansuojamais Europos) dirbančių organų grupėms įgyti juridinio asmens statusą, kuris skiriasi nuo grupės narių juridinio statuso, ir, sudarant sandorius Europos Sąjungoje, veikti savo vardu.

2.7 Praėjus penkeriems veiklos metams Europos Komisija, atsižvelgdama į šioje srityje įgytą patirtį, pateikė pasiūlymą iš dalies pakeisti reglamentą. Pakeitimais siekiama paaiškinti, supaprastinti ir pagerinti praktinį ETBG įgyvendinimą.

3. Pasiūlymas dėl reglamento, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) 1082/2006 dėl ETBG

3.1 Laikydamosi savo įsipareigojimo pateikti ataskaitą dėl esamo reglamento taikymo ir baigusi institucinio lygmens konsultacijas, vykdytas bendradarbiaujant su Regionų komitetu ir esamomis ETBG, Europos Komisija patvirtino, kad ETBG yra tinkama struktūra ilgalaikiam teritoriniam bendradarbiavimui ⁽³⁾.

3.2 Dėl ETBG teisinės formos teritoriniam bendradarbiavimui „nustatytas formalus esamo bendradarbiavimo pagrindas, suteikiant daugiau teisinio aiškumo, oficialesnį pagrindą ir tvirtesnę institucinę struktūrą“.

3.3 Grįžtamoji informacija apie esamas grupes yra teigiamo pobūdžio. Sukurtos 26 ETBG suburiant daugiau nei 550 regionų ir vietos valdžios institucijų ir 15 valstybių narių.

3.4 Tačiau išryškėjo tam tikri trūkumai ir galima tvirtinti, kad ETBG naudojamosi rečiau nei tikėtasi. Be to, šie trūkumai atbaido nuo galimo kitų ETBG steigimo. Reglamento pakeitimais siekiama išspręsti šias problemas.

3.5 Kyla problemų, susijusių su ETBG kūrimu ir veikimu ir su steigimo ir keitimo procedūrų lėtumu ir sudėtingumu. Be to, buvo nepageidautinų atvejų, kai nacionalinės ir regionų valdžios institucijos skirtingai aiškino reikalavimus ir vykdė skirtingą praktiką.

3.6 Teisinė ir organizacinė šias grupės sudarančių organų įvairovė ir skirtinga kiekvienos iš jų kompetencija trukdo rasti visiems nariams priimtinių sprendimų.

3.7 Taip pat nevienodai taikomos reglamento nuostatos įvairiose srityse: ribotos ar neribotos atsakomybės, ETBG darbuotojų darbo sąlygų ir darbų bei paslaugų viešųjų pirkimų schemas.

3.8 Taip pat kyla sunkumų trečiųjų šalių dalyvavimui atvejais, kai tikslinga sukurti grupę iš vienos valstybės narės ir trečiosios šalies institucijų.

3.9 Reglamento turinys taip pat aiškinamas skirtingai, pavyzdžiui, privačiųjų institucijų, su kuriomis turi būti sudaromos viešųjų pirkimų sutartys, dalyvavimo atveju.

⁽²⁾ Pagal EB sutarties 159 straipsnį (esamą SESV 175 straipsnį), kuriame numatomos konkrečios su fondais nesusijusios priemonės, skirtos ekonominės ir socialinės sanglaudos tikslui pasiekti.

⁽³⁾ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai. Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 dėl ETBG taikymas COM(2011) 462 final.

4. Bendrosios pastabos

4.1 Kaip EESRK jau nurodė per konsultacijas dėl Reglamento (EB) 1082/2006 ⁽⁴⁾, ETBG yra naudinga ir vertinga priemonė, galinti užtikrinti, kad teritorinis bendradarbiavimas būtų veiksmingesnis, aktyvesnis ir labiau matomas.

4.2 Nors yra nacionalinių skirtumų, būsimoje Europos Sąjungos valdymo sistemoje regionai atliks labai svarbų vaidmenį, kurį turi remti kitos institucijos.

4.3 EESRK palankiai vertina naują pasiūlymą, pagerinsiantį ir supaprastinsiantį ETBG naudojimą, kad regionams jos taptų naudingesne priemone. Šioms grupėms reikia priemonės, suteikiančios Europos regioniniam bendradarbiavimui stabilų, struktūruotą, teisiškai veiksmingą ir patikimą pagrindą.

4.4 Naujasis reglamentas sudarys palankesnes sąlygas kurti naujas ETBG ir pagerins jų veikimą, nes jis sustiprina struktūruotą sistemą, galinčią veikti visu pajėgumu ir suteikiančią galimybę įveikti teisinės bei praktines kliūtis, susijusias su tarpvalstybiniu bendradarbiavimu. Joje bus steigiami organizaciniai skyriai, skirti veiklai planuoti, koordinuoti ir valdyti.

4.5 EESRK mano, kad tai – naujas žingsnis siekiant paskatinti pasienio, tarpvalstybinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą.

4.6 Tokiu būdu bus užtikrintas platesnio užmojo bendradarbiavimas. Pagal teritorinio bendradarbiavimo politiką iš Europos fondų bendrai finansuojami veiksmai bus vykdomi pagal labiau strateginio pobūdžio gaires, bus pagrįsti bendro Europos intereso pridėtinė verte ir turės ilgalaikę perspektyvą.

4.7 Pageidautina, kad būsimasis regionų bendradarbiavimas būtų vystomas pagal strategiją „Europa 2020“ ir kad būtų sustiprinti darbo vietų kūrimo, konkurencingumo didinimo, tvarumo, įmonių, MVĮ, universitetų ir technologijų centrų ir kt. bendradarbiavimo tikslai.

4.8 EESRK taip pat pritaria tam, kad teritorinis bendradarbiavimas sustiprintų teminio ir sektorių pobūdžio regionų ir miestų tarpusavio veiksmus.

4.9 EESRK nurodo, kad jau dabar sudarant ETBG yra galimos regionų institucijų bendradarbiavimo formos ekonomikos ir technologijų klausimais, kurie yra svarbūs ir strategijai „Europa 2020“. Apie šią bendradarbiavimo formą turėtų būti plačiau žinoma.

⁽⁴⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Europos tarpvalstybinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) sukūrimo, OL C 255, 2005 10 14, p. 76.

4.10 EESRK palankiai vertina įvairių projektų, kuriuos leidžia įgyvendinti tokios, kaip ETBG, bendradarbiavimo priemonės, svarbą – nuo INTERREG projektų iki pasienio valdžios institucijų kūrimo arba keletą sektorių apimančių strateginių planų.

4.11 EESRK remia institucinį Regionų komiteto vaidmenį stebint ETBG veiklą ir keičiantis gerąja patirtimi. Priėmus naująjį reglamentą Regionų komiteto ETBG platforma turi tęsti savo veiklą.

4.12 EESRK norėtų bendradarbiauti su RK siekiant, kad pilietinė visuomenė ir socialiniai partneriai dalyvautų stebint ir vertinant ETBG veiklą. Komitetas prašo Komisijos parengti pranešimą dėl naujojo reglamento taikymo ir dėl ekonominiu bei socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės dalyvavimo ETBG ⁽⁵⁾.

4.13 Komitetas taip pat pritaria tam, kad ateityje būtų supaprastintas ETBG kūrimo procesas, o susitarimai būtų priimami per šešis mėnesius net vyriausybei neišreiškus aiškaus sutikimo.

4.14 EESRK palankiai vertina tai, kad ETBG gali labai lanksčiai valdyti infrastruktūrą ir visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, teikdama naudos piliečiams, gyvenantiems keletui valstybių narių priklausančiose teritorijose.

4.15 EESRK pabrėžia, kad teritorinis bendradarbiavimas, kurio tikslas – pagerinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, vykdomas įgyvendinant aukšto lygio, plataus užmojo ir politiškai sudėtingesnes bendradarbiavimo iniciatyvas, tokias kaip makroregionai, euroregionai ir integruotos jūrų politikos baseino strategija.

4.16 EESRK mano, kad makroregioninis ir tarpregioninis bendradarbiavimas tinkamai veikiant ETBG taip pat gali atlikti svarbų vaidmenį siekiant ES sektorių tikslų. Be abejonės, strategijai „Europa 2020“ bus suteiktas papildomas postūmis. Reglamentas turėtų supaprastinti ETBG siejimą su ES politikos ir finansavimo priemonėmis, skirtomis sektorių politikai.

4.17 Tiek Komisija, tiek ir valstybės narės turi sudaryti palankesnes sąlygas, kad atokiausi regionai ir užjūrio teritorijos galėtų naudotis ETBG, kartu su kaimyninėmis trečiosiomis šalimis.

4.18 Laikydamasis principo, pagal kurį ETBG turi būti steigiamos savanoriškai, EESRK ragina Komisiją imtis aktyvesnio vaidmens siekiant palengvinti, supaprastinti ir patobulinti ETBG, kurios turi būti susijusios su Europos Sąjungos strateginiais tikslais.

⁽⁵⁾ EESRK nuomonė dėl Veiksmingos partnerystės valdant sanglaudos politikos programas skatinimo remiantis 2007–2013 m. ciklo gerąja praktika (OL C 44, 2011 2 11, p. 1.)

5. Konkrečios pastabos

5.1 EESRK palankiai vertina požiūrį, kurio Europos Komisija laikosi pateiktame pasiūlyme iš dalies pakeisti galiojantį reglamentą. EESRK pabrėžia, kad ETBG turi būti patogi naudotis priemonė, kuriai kiekviena partnerių grupė apibrėžtų pagal savo charakteristikas tinkamiausią būdą ir funkcijas. Kiekvienos partnerių grupės padėtis ir aplinkybės skiriasi, o ETBG turi būti priemonė, galinti tenkinti su bendradarbiavimu susijusius jų lūkesčius.

5.2 Šiuo metu daugelis regionų nesinaudoja galimybėmis, kurias jiems teikia tokia priemonė kaip ETBG, kad galėtų tarpusavyje bendradarbiauti įgyvendinant regioninę politiką. EESRK ragina Europos Komisiją dėti daugiau pastangų propaguojant ir reklamuojant šią priemonę regionų valdžios institucijoms ir pilietinei visuomenei.

5.3 Supaprastinimo principas, kurį Komisija norėjo įtvirtinti būsimoje sanglaudos politikoje ir galiausiai Europos teritorinio bendradarbiavimo srityje, turėtų būti įvairių priemonių, visų pirma ETBG, pagrindas.

5.4 EESRK konstatuoja, kad teisinių, administracinių ir procesinių reikalavimų sudėtingumas atbaido teritorinio bendradarbiavimo subjektus, visų pirma tas regionų ir vietos valdžios institucijas, kurios turi mažiau administracinių priemonių ir išteklių.

5.5 ETBG steigimo administracinės procedūros lėtumas ir būtinybė pakartoti šią procedūrą prisijungiant kiekvienam naujam nariui nesuderinami su bendradarbiavimo veiklai reikalinga dinamika ir yra rimta kliūtis naudotis ETBG. EESRK džiaugiasi, kad šios problemos išsprendžiamos naujuoju reglamentui.

5.6 Kitas pageidautinas dalykas, kurio siekia bendradarbiavimo struktūrą pageidaujantys sukurti subjektai yra lankstumas, nes jis suteikia galimybę organizacinę struktūrą ir grupės veiklą pritaikyti prie konkrečių jų poreikių ir ypatumų.

5.7 Kad būtų palengvintas vietos ir regionų valdžios institucijų darbas, EESRK siūlo Europos Komisijai įdiegti konsultacinę, mokymo ir keitimosi patirtimi sistemą, lengvinančią susitarimų ir įstatų rengimą.

5.8 EESRK laikosi nuomonės, kad priemonių, kurių imtasi siekiant išvengti skaitmeninio atotrūkio tarp viešosios administracijos ir ETBG, nepakanka. Labai svarbu užtikrinti tarpusavyje susietų, interaktyvių ir prieinamų per ES ISA programą⁽⁶⁾ teritorinių viešosios administracijos organų sistemą. Taip būtų padidinta daugiapakopio valdymo sistemų pridėtinė vertė ir aktyviau dalyvautų visi suinteresuoti makroregionų, euroregionų ar tarpvalstybinių teritorijų viešieji subjektai.

5.9 EESRK primena, kad labai svarbu sutartimi nustatyti ETBG darbuotojų darbo ir socialinio draudimo, taip pat įdarbinimo ir darbuotojų valdymo taisykles.

5.10 EESRK atkreipia dėmesį į ETBG daugiapakopio valdymo modelio pavyzdį, kuriame partneriai iš įvairios regioninės, vietos, nacionalinės ir institucinės aplinkos patys nustato valdymo ir bendradarbiavimą reguliuojančius organus. Vis dėlto Komitetas pageidautų, kad jame taip pat dalyvautų socialiniai partneriai ir kiti pilietinės visuomenės subjektai.

2012 m. balandžio 25 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON

⁽⁶⁾ Europos viešojo administravimo institucijų sąveikos sprendimai